

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 18. decembra 2014*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Ochrana spotrebiteľa — Spotrebiteľský úver — Smernica 2008/48/ES — Povinnosť poskytnúť informácie pred uzavretím zmluvy — Povinnosť overiť úverovú bonitu dlžníka — Dôkazné bremeno — Spôsoby dokazovania“

Vo veci C-449/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunal d'instance d'Orléans (Francúzsko) z 5. augusta 2013 a doručený Súdnemu dvoru 12. augusta 2013, ktorý súvisí s konaním:

CA Consumer Finance SA

proti

Ingrid Bakkausovej,

Charline Bonatovej, rod. Savaryovej,

Florianovi Bonatovi,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory L. Bay Larsen, sudcovia K. Jürimäe, J. Malenovský, M. Safjan a A. Prechal (spravodajkyňa),

generálny advokát: N. Wahl,

tajomník: V. Tourrès, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 10. júla 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- CA Consumer Finance SA, v zastúpení: B. Soltner, avocat,
- francúzska vláda, v zastúpení: D. Colas a S. Menez, splnomocnení zástupcovia,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a J. Kemper, splnomocnení zástupcovia,
- španielska vláda, v zastúpení: A. Rubio González, splnomocnený zástupca,

* Jazyk konania: francúzština.

— Európska komisia, v zastúpení: M. Owsiany-Hornung a M. Van Hoof, splnomocnení zástupcovia,
po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 11. septembra 2014,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 5 a 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (Ú. v. EÚ L 133, s. 66).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou CA Consumer Finance SA (ďalej len „CA CF“) na jednej strane a pani Bakkausovou, pani Bonatovou, rod. Savaryovou, a pánom Bonatom (ďalej len spolu „dlžníci“) na strane druhej vo veci žiadostí o vyplatenie zvyšných dlžných súm z osobných úverov, ktoré im táto spoločnosť poskytla a pri ktorých sú v omeškanií.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Odôvodnenia 7, 9, 19, 24, 26 až 28 smernice 2008/48 znejú takto:
  - „(7) Ak sa má uľahčiť vytvorenie riadne fungujúceho vnútorného trhu so spotrebiteľskými úvermi, je potrebné, aby sa v niekoľkých kľúčových oblastiach ustanovil harmonizovaný rámec Spoločenstva....
...
(9) Úplná harmonizácia je potrebná na to, aby sa všetkým spotrebiteľom v Spoločenstve zabezpečila vysoká a rovnocenná úroveň ochrany ich záujmov a aby sa vytvoril skutočný vnútorný trh. Členské štáty by preto nemali mať možnosť zachovať alebo zaviesť iné vnútroštátne ustanovenia ako ustanovenia tejto smernice. Takéto obmedzenie by sa však malo uplatňovať len na ustanovenia harmonizované touto smernicou. Ak neexistujú takéto harmonizované ustanovenia, členské štáty by mali mať možnosť zachovať alebo zaviesť vnútroštátne právne predpisy....
...
(19) Na to, aby sa spotrebiteľia mohli rozhodnúť na základe úplnej znalosti veci, mali by sa im pred uzavretím zmluvy o úvere poskytnúť primerané informácie o podmienkach a nákladoch spojených s úverom a o ich povinnostiach, ktoré si spotrebiteľ môže vziať so sebou a zvážiť. V záujme čo najväčšej transparentnosti a porovnateľnosti ponúk by tieto informácie mali zahŕňať najmä ročnú percentuálnu mieru nákladov na úver určenú rovnakým spôsobom v rámci Spoločenstva....
...
(24) Spotrebiteľ musí byť pred uzavretím zmluvy o úvere dôkladne informovaný bez ohľadu na to, či do marketingu úveru je, alebo nie je zapojený sprostredkovateľ úveru. Vo všeobecnosti by preto povinnosť poskytovať informácie pred uzavretím zmluvy mala platiť aj pre sprostredkovateľov úverov....

...

- (26) ... Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takémuto správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch. ... Veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa. Na tento účel by mali mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Orgány členských štátov by tiež mohli veriteľom poskytnúť vhodné pokyny a usmernenia. Aj spotrebiteľia by mali konať obozretne a dodržiavať svoje zmluvné povinnosti.
- (27) Hoci sa spotrebiteľovi musia pred uzavretím zmluvy poskytnúť informácie, môže potrebovať aj ďalšiu pomoc, aby sa mohol rozhodnúť, ktorá zmluva o úvere zo škály ponúkaných produktov najlepšie vyhovuje jeho potrebám a zodpovedá jeho finančnej situácii. Členské štáty by preto mali zabezpečiť, aby veritelia poskytovali takúto pomoc v súvislosti s úverovými produktmi, ktoré spotrebiteľovi ponúkajú. V prípade potreby by sa spotrebiteľovi mali pred uzavretím zmluvy individuálne poskytnúť príslušné informácie, ako aj vysvetliť základné vlastnosti ponúkaných produktov, aby mohol pochopiť, aký vplyv by mohli mať na jeho ekonomickú situáciu. V prípade potreby by táto povinnosť poskytnúť spotrebiteľovi pomoc mala platiť aj pre sprostredkovateľov úverov. Členské štáty by mohli určiť, kedy a v akom rozsahu sa takéto vysvetlenia majú spotrebiteľovi poskytnúť, pričom by sa mali zohľadniť osobitné okolnosti, za ktorých sa úver ponúka, potreba spotrebiteľa na poskytnutie pomoci a povaha jednotlivých úverových produktov.
- (28) Pri posudzovaní úverovej bonity spotrebiteľa by mal veriteľ nahliadnuť aj do príslušných databáz; právne a reálne okolnosti môžu vyžadovať, aby sa tieto nahliadnutia rozsahovo líšili. ...“
- 4 Článok 5 smernice 2008/48, nazvaný „Informácie pred uzavretím zmluvy“, vo svojom odseku 1 prvej vete a vo svojom odseku 6 stanovuje:

„1. V dostatočnom predstihu pred tým, ako sa spotrebiteľ zaviazne akoukoľvek zmluvou o úvere alebo ponukou, veriteľ a prípadne sprostredkovateľ úveru poskytnú spotrebiteľovi na základe podmienok úveru ponúkaných veriteľom, prípadne preferencií spotrebiteľa a informácií, ktoré spotrebiteľ poskytol, informácie potrebné na porovnanie rôznych ponúk, aby sa mohol s dobrou znalosťou veci rozhodnúť, či zmluvu o úvere uzavrie. Tieto informácie sa písomne alebo na inom trvalom nosiči poskytnú prostredníctvom tlačiva pre „štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere“ uvedeného v prílohe II. Požiadavky na veriteľa uvedené v tomto odseku a v článku 3 ods. 1 a 2 smernice 2002/65/ES, týkajúce sa poskytovania informácií, sa považujú za splnené, ak veriteľ poskytol „štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere“.

...

6. Členské štáty zabezpečia, aby veritelia a prípadne sprostredkovatelia úveru poskytli spotrebiteľovi primerané vysvetlenie, aby mohol posúdiť, či ponúkaná zmluva o úvere spĺňa jeho potreby a zodpovedá jeho finančnej situácii, a to aj objasnením informácií, ktoré sa poskytujú pred uzavretím zmluvy v súlade s odsekom 1, základných vlastností ponúkaných produktov a konkrétneho vplyvu, ktorý môžu mať na spotrebiteľa, vrátane dôsledkov neplnenia zmluvy spotrebiteľom. Členské štáty môžu prispôsobiť spôsob a rozsah poskytovania tejto pomoci, ako aj to, kto ju poskytuje, konkrétnym okolnostiam situácie, za ktorej sa zmluva o úvere ponúka, osobe, ktorej sa ponúka, a druhu ponúkaného úveru.“

- 5 Článok 8 ods. 1 tejto smernice, nazvaný „Povinnosť posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa“, vo svojom odseku 1 upravuje:

„Členské štáty zabezpečia, že veriteľ pred uzavretím zmluvy o úvere posúdi úverovú bonitu spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných, ak je to vhodné, od spotrebiteľa a v prípade potreby na základe nahliadnutia do príslušnej databázy. Členské štáty, ktorých právne predpisy ukladajú veriteľovi povinnosť posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa na základe nahliadnutia do príslušnej databázy, si môžu túto povinnosť zachovať.“

- 6 Článok 22 uvedenej smernice, nazvaný „Harmonizácia a záväzný charakter tejto smernice“, v odsekoch 2 a 3 stanovuje:

„2. Členské štáty zabezpečia, aby sa spotrebiteľia nesmeli vzdať práv, ktoré sa im priznávajú podľa ustanovení vnútroštátneho práva, ktorými sa vykonáva táto smernica alebo ktoré zodpovedajú tejto smernici.

3. Členské štáty ďalej zabezpečia, aby sa ustanovenia, ktoré prijímú na vykonávanie tejto smernice, nedali obísť osobitnou formuláciou zmlúv, a najmä tým, že sa čerpanie finančných prostriedkov alebo zmluvy o úvere, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tejto smernice, zahrnú do zmlúv o úvere, ktorých povaha alebo účel by umožnili vyhnúť sa jej uplatňovaniu.“

Francúzske právo

- 7 Zákon č. 2010-737 z 1. júla 2010 o reforme spotrebiteľského úveru (loi portant réforme du crédit à la consommation) (JORF z 2. júla 2010, s. 12001, ďalej len „Spotrebiteľský zákonník“), ktorý preberá smernicu 2008/48 do francúzskeho právneho poriadku, bol začlenený do článku L. 311-1 a nasledujúcich Spotrebiteľského zákonníka.

- 8 Článok L. 311-6 tohto zákonníka stanovuje:

„I. Pred uzavretím zmluvy o úvere veriteľ alebo sprostredkovateľ úveru poskytne dlžníkovi písomne alebo na inom trvalom nosiči informácie potrebné na porovnanie rôznych ponúk, ktoré umožnia dlžníkovi s prihliadnutím na jeho preferencie jasne pochopiť rozsah jeho záväzku.

...

II. Ak spotrebiteľ požiada o uzavretie zmluvy o úvere v mieste predaja, veriteľ zabezpečí, aby sa mu informačné tlačivo spomenuté v odseku I odovzdalo v mieste predaja.“

- 9 Článok L. 311-8 uvedeného zákonníka upravuje:

„Veriteľ alebo sprostredkovateľ úveru poskytne dlžníkovi vysvetlenie, ktoré mu umožní určiť, či ponúkaná zmluva o úvere spĺňa jeho potreby a zodpovedá jeho finančnej situácii, a to najmä na základe informácií obsiahnutých v tlačive spomenutom v článku L. 311 6. Upozorní dlžníka na základné vlastnosti ponúkaného úveru alebo úverov a na dôsledky, ktoré môžu mať tieto úvery na jeho finančnú situáciu, vrátane prípadu omeškania. Tieto informácie sa prípadne poskytnú na základe preferencií vyjadrených dlžníkom.

...“

10 Článok L. 311-9 rovnakého zákonníka znie:

„Pred uzavretím zmluvy o úvere veriteľ overí úverovú bonitu dlžníka na základe dostatočného množstva informácií, vrátane informácií poskytnutých dlžníkom na žiadosť veriteľa. Veriteľ nahliadne do zoznamu uvedeného v článku L. 333-4 podľa pravidiel stanovených vyhláškou uvedenou v článku L. 333-5.“

11 Článok L. 311-48 druhý a tretí odsek Spotrebiteľského zákonníka upravuje:

„Ak veriteľ nedodrжал povinnosti stanovené v článkoch L. 311-8 a L. 311-9, zaniká mu v celom rozsahu alebo v pomere určenom súdom nárok na úroky. ...

Dlžník je povinný splatiť len istinu podľa stanoveného splátkového kalendára a prípadne tiež zaplatiť úroky, na ktoré má veriteľ naďalej nárok. Sumy prijaté ako úroky, ktoré sa úročia v zákonnej úrokovej sadzbe odo dňa ich zaplataenia, sa vrátia dlžníkovi alebo sa započítajú na zostávajúcu istinu.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

12 Dňa 5. mája 2011 uzavreli manželia Bonatovci so spoločnosťou CA CF prostredníctvom obchodníka zmluvu o osobnom úvere na kúpu motorového vozidla vo výške 20 900 eur s fixnou ročnou úrokovou sadzbou úveru 6,40 % a ročnou percentuálnou mierou nákladov 7,685 %.

13 Dňa 15. júla 2011 uzatvorila pani Bakkausová so spoločnosťou CA CF zmluvu o osobnom úvere vo výške 20 000 eur s fixnou ročnou úrokovou sadzbou úveru 7,674 % a ročnou percentuálnou mierou nákladov 7,950 %.

14 Keďže splácanie týchto úverov bola pozastavené, CA CF podala proti dlžníkom na Tribunal d'instance d'Orléans (Súd prvého stupňa v Orléans) žaloby, ktorými sa domáhala zaplataenia dlžných súm uvedených úverov navýšených o úroky.

15 Vnútroštátny súd vzniesol *ex offico* dôvod založený na prípadnom zániku práva na úroky podľa článku L. 311-48 druhého odseku Spotrebiteľského zákonníka, keďže CA CF nepredložila v konaní ani tlačivo s predzmluvnými informáciami, ktoré musí byť poskytnuté dlžníkom, ani žiadny iný dokument, ktorý by preukazoval, že si voči svojim dlžníkom splnila povinnosť poskytnúť informácie a overiť ich úverovú bonitu.

16 Vnútroštátny súd uvádza, že smernica 2008/48 a zákon č. 2010-737, ktorým sa táto smernica preberá do francúzskeho práva, ukladajú veriteľom informačnú povinnosť a povinnosť poskytnúť vysvetlenie, ktoré umožnia dlžníkovi prijať informované rozhodnutie o záväzku uzavrieť zmluvu o úvere. Žiadne ustanovenia uvedenej smernice alebo tohto zákona však neupravuje pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena a spôsobov dokazovania v súvislosti so splnením povinností, ktoré boli uložené veriteľom.

17 Pokiaľ ide o povinnosť veriteľa predložiť spotrebiteľom tlačivo so „štandardnými európskymi informáciami o spotrebiteľskom úvere“, vnútroštátny súd uvádza, že CA CF v danej veci takéto tlačivo neposkytla. Táto spoločnosť ďalej nepredložila ani iné dokumenty týkajúce sa jej povinnosti poskytnúť vysvetlenia a k absencii týchto dokumentov sa nevyjadrila. Tento súd však uvádza, že v zmluve podpísanej pani Bakkausovou sa nachádza nasledujúce štandardné ustanovenie: „Ja, dolu podpísaná Bakkausová Indrid, potvrdzujem, že som dostala štandardné európske informačné tlačivo a oboznámila som sa s ním“. Uvedený vnútroštátny súd sa domnieva, že takéto ustanovenie by mohlo byť zdrojom ťažkostí, ak by jeho účinkom bola zmena dôkazného bremena v neprospech spotrebiteľa. Ten istý súd sa tiež domnieva, že tento druh ustanovenia by tak mohol sťažiť, ba až znemožniť, výkon práva spotrebiteľa namietat voči úplnému výkonu povinností veriteľa.

18 Pokiaľ ide o overenie úverovej bonity dlžníka, vnútroštátny súd uvádza, že vo veci súvisiacej s pani Bakkusovou CA CF predložila výkaz príjmov a výdavkov podpísaný dotknutou osobou, ako aj potvrdenia o príjmoch, ktoré jej predložila, pričom v prípade veci súvisiacej s manželmi Bonatovcami k takémuto preloženiu dokumentov nedošlo.

19 Za týchto okolností Tribunal d'instance d'Orléans rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa smernica [2008/48] vykladať v tom zmysle, že prináleží veriteľovi, aby preukázal, že si správne a úplne splnil povinnosti pri uzatváraní a plnení zmluvy o úvere, ktoré mu vyplývajú z vnútroštátnych predpisov, ktorými sa preberá [uvedená] smernica?

2. Bráni smernica [2008/48] tomu, aby správne a úplné splnenie povinností veriteľa bolo možné preukázať len prostredníctvom štandardného ustanovenia uvedeného v zmluve o úvere, podľa ktorého spotrebiteľ potvrdzuje splnenie povinností veriteľa, ktoré nie je potvrdené listinami, ktoré veriteľ vyhotovil a odovzdal dlžníkovi?

3. Má sa článok 8 smernice [2008/48] vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby sa overenie úverovej bonity spotrebiteľa uskutočnilo len na základe informácií uvedených spotrebiteľom bez toho, aby tieto informácie boli skutočne overené inými údajmi?

4. Má sa článok 5 ods. 6 smernice [2008/48] vykladať v tom zmysle, že veriteľ mohol poskytnúť spotrebiteľovi primerané vysvetlenie len vtedy, ak predtým overil jeho finančnú situáciu a jeho potreby?

Má sa článok 5 ods. 6 smernice 2008/48 vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby primerané vysvetlenie poskytnuté spotrebiteľovi vyplývalo len zo zmluvných informácií uvedených v zmluve o úvere, bez vyhotovenia osobitného dokumentu?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej a druhej otázke

20 Svojou prvou a druhou otázkou, ktoré je potrebné skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, po prvé, či sa má smernica 2008/48 vykladať v tom zmysle, že prináleží veriteľovi, aby preukázal, že si správne a úplne splnil predzmluvné povinnosti podľa článkov 5 a 8 tejto smernice, ktoré mu vyplývajú z vnútroštátnych predpisov, ktorými sa preberá táto smernica, a po druhé, či zahrnutie do zmluvy o úvere štandardného ustanovenia, podľa ktorého spotrebiteľ potvrdzuje splnenie povinností veriteľa, ktoré nie je potvrdené listinami, ktoré veriteľ vyhotovil a odovzdal dlžníkovi, môže postačovať na preukázanie správneho splnenia povinností veriteľa poskytnúť informácie pred uzatvorením zmluvy.

21 Na úvod je potrebné zdôrazniť, že predzmluvné povinnosti uvedené v týchto otázkach prispievajú k dosiahnutiu cieľa sledovaného smernicou 2008/48, ktorý podľa jej odôvodnení 7 a 9 spočíva v úplnej harmonizácii v niekoľkých kľúčových oblastiach spotrebiteľských úverov, ktorá sa považuje za potrebnú na to, aby sa všetkým spotrebiteľom v Európskej únii zabezpečila vysoká a rovnocenná úroveň ochrany ich záujmov a aby sa uľahčil vznik riadne fungujúceho vnútorného trhu so spotrebiteľskými úvermi (pozri rozsudok LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, bod 42).

22 Pokiaľ však ide po prvé o dôkazné bremeno vo veci dodržiavania povinností veriteľa poskytnúť spotrebiteľovi primerané informácie a overiť jeho úverovú bonitu, ktoré sú upravené v článkoch 5 a 8 smernice 2008/48, a po druhé o spôsoby dokazovania dodržiavania týchto povinností, je potrebné konštatovať, že smernica v tejto súvislosti neobsahuje žiadne ustanovenie.

- 23 Podľa ustálenej judikatúry je v prípade neexistencie právnej úpravy Únie pre príslušnú oblasť vecou vnútroštátneho právneho poriadku každého členského štátu stanoviť procesné podmienky, ktoré majú zabezpečiť ochranu práv, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva Únie podľa zásady procesnej autonómie členských štátov, pod podmienkou, že takéto pravidlá nie sú menej priaznivé ako pravidlá upravujúce obdobné situácie vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie) a že nevedú k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právnym poriadkom Únie (zásada efektivity) (pozri najmä rozsudok Specht a i., C-501/12 až C-506/12, C-540/12 a C-541/12, EU:C:2014:2005, bod 112 a citovanú judikatúru).
- 24 Pokiaľ ide o zásadu ekvivalencie, treba uviesť, že Súdny dvor nemá žiaden dôvod pochybovať o súlade vnútroštátnej právnej úpravy vo veci samej s danou zásadou.
- 25 Pokiaľ ide o zásadu efektivity, je potrebné pripomenúť, že každý prípad, v ktorom sa vynára otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie znemožňuje alebo nadmerne sťažuje uplatňovanie práva Únie, sa musí skúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v rámci celého procesného postupu, na jeho priebeh a osobitosti na rôznych stupňoch vnútroštátnych súdov (rozsudok Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 52 a citovaná judikatúra).
- 26 Pokiaľ ide v danej veci o vnútroštátnu právnu úpravu vo veci samej, je potrebné pripomenúť, že Súdnemu dvoru neprináleží vyjadrovať sa k výkladu ustanovení vnútroštátneho práva, túto úlohu má na starosti výlučne vnútroštátny súd.
- 27 Je však potrebné zdôrazniť, že dodržiavanie tejto zásady by bolo porušené, ak by dôkazné bremeno nesplnenia povinností upravených v článkoch 5 a 8 smernice 2008/48 zaťažovalo spotrebiteľa. Tento totiž nedisponuje prostriedkami, ktoré by mu umožňovali preukázať, že veriteľ mu jednak neposkytol informácie podľa článku 5 tejto smernice a jednak neoveril jeho úverovú bonitu.
- 28 Naopak účinné vykonanie práv priznaných smernicou 2008/48 zabezpečuje vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej je veriteľ v zásade povinný preukázať pred súdom správny výkon týchto predzmluvných povinností. Cieľom takéhoto pravidla je zaistiť, ako uvádza bod 21 tohto rozsudku, ochranu spotrebiteľa, bez neprimeraného poškodenia práva veriteľa na spravodlivý proces. Ako totiž uvádza v bode 35 svojich návrhov generálny advokát, obozretný veriteľ si musí byť vedomí nevyhnutnosti zbierania a uchovania dôkazov o splnení svojich informačných povinností a povinnosti poskytnúť vysvetlenia.
- 29 Pokiaľ ide o štandardné ustanovenie nachádzajúce sa v úverovej zmluve uzatvorenej s pani Bakkausovou, dané ustanovenie nenarušuje účinnosť práv priznaných smernicou 2008/48, ak jeho obsah podľa vnútroštátneho práva len znamená, že dlžník potvrdil predloženie tlačiva so štandardnými európskymi informáciami.
- 30 V tejto súvislosti z článku 22 ods. 3 smernice 2008/48 vyplýva, že takéto ustanovenie neumožňuje veriteľovi zbaviť sa svojich povinností. Predmetné štandardné ustanovenie tak predstavuje indíciu, ktorú musí veriteľ predložením jedného alebo viacerých dôkazov preukázať. Navyše spotrebiteľovi musí byť vždy umožnené uviesť, že mu toto tlačivo nebolo predložené alebo že toto tlačivo neumožňuje veriteľovi splniť jeho predzmluvné povinnosti.
- 31 Ak toto ustanovenie naopak podľa vnútroštátneho právneho poriadku obsahuje spotrebiteľovo uznanie o úplnom a správnom vykonaní veriteľom jeho predzmluvných povinností, má za následok prenesenie dôkazného bremena o vykonaní uvedených povinností, ktoré môže narušiť účinnosť práv priznaných smernicou 2008/48. Prináleží tak vnútroštátnemu súdu overiť, či dôkazná hodnota tohto štandardného ustanovenia obmedzuje možnosť tak spotrebiteľa, ako aj súdu spochybniť správny výkon informačných povinností a preskúmania predzmluvných povinností veriteľa.

- 32 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na prvú a druhú otázku odpovedať tak, že ustanovenia smernice 2008/48 sa majú vykladať v tom zmysle, že:
- jednak bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej dôkazné bremeno nesplnenia povinností upravených v článkoch 5 a 8 smernice 2008/48 zaťažuje spotrebiteľa, a
  - jednak bránia skutočnosti, aby sa súd z dôvodu štandardného ustanovenia musel domnievať, že spotrebiteľ uznal úplné a správne vykonanie veriteľom jeho predzmluvných povinností, pričom toto ustanovenie má za následok aj prenesenie dôkazného bremena o vykonaní uvedených povinností, ktoré môže narušiť účinnosť práv priznaných smernicou 2008/48.

O tretej otázke

- 33 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 8 smernice 2008/48 vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby sa ohodnotenie úverovej bonity spotrebiteľa uskutočnilo len na základe ním uvedených informácií bez toho, aby tieto informácie boli skutočne overené inými údajmi.
- 34 Z článku 8 ods. 1 smernice 2008/48 vyplýva, že veriteľ je pred uzavretím zmluvy o úvere povinný posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných, ak je to vhodné, od spotrebiteľa a v prípade potreby na základe nahliadnutia do príslušnej databázy.
- 35 V tejto súvislosti odôvodnenie 26 uvedenej smernice uvádza, že veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa a mali by mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Cieľom tejto povinnosti je tak zvýšiť zodpovednosť veriteľov a zamedziť poskytnutiu nebonitných spotrebných úverov.
- 36 Smernica 2008/48 neuvádza vyčerpávajúci zoznam informácií, pomocou ktorých musí veriteľ ohodnotiť úverovú bonitu spotrebiteľa, a ani nespresňuje, či musia byť tieto informácie skontrolované a akým spôsobom. Naopak znenie článku 8 ods. 1 smernice 2008/48 vo svetle jej odôvodnenia 26 priznáva veriteľovi mieru voľnej úvahy pri určení, či informácie, ktoré má k dispozícii, sú dostatočné na potvrdenie úverovej bonity spotrebiteľa a či ju musí overiť aj inými prostriedkami.
- 37 Z toho vyplýva, že veriteľ musí po prvé v každom prípade a vzhľadom na osobitné skutočnosti prípadu posúdiť, či sú uvedené informácie primerané a dostatočné na ohodnotenie úverovej bonity spotrebiteľa. V tejto súvislosti sa môže dostatočný charakter uvedených informácií líšiť vzhľadom na okolnosti uzatvorenia zmluvy o úvere, osobnú situáciu spotrebiteľa a výšku úveru. Toto ohodnotenie sa môže uskutočniť prostredníctvom dokumentov preukazujúcich finančnú situáciu spotrebiteľa, ale nemožno vylúčiť, že veriteľ zohľadní aj staršie informácie o finančnej situácii záujemcu na úver, ktorými môže disponovať. Obyčajné nepodložené vyhlásenia spotrebiteľa však nemôžu byť samy osebe dostatočné, ak k nim nie sú pripojené dôkazy.
- 38 Po druhé a bez toho, aby bola dotknutá druhá veta článku 8 ods. 1 smernice 2008/48, podľa ktorej si členské štáty môžu vo svojej právnej úprave zachovať povinnosť veriteľa nahliadnutia do príslušnej databázy, smernica 2008/48 neukladá veriteľovi povinnosť systematicky overovať pravosť informácií poskytnutých spotrebiteľom. Vzhľadom na okolnosti každého prípadu sa veriteľ môže buď uspokojiť s informáciami, ktoré mu boli predložené spotrebiteľom, alebo sa rozhodnúť, že považuje za nevyhnutné tieto informácie potvrdiť.

39 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné na tretiu otázku odpovedať, že článok 8 ods. 1 smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že jednak nebráni, aby bolo ohodnotenie úverovej bonity spotrebiteľa uskutočnené len na základe ním predložených informácií za predpokladu, že sú tieto informácie dostatočné a že k obvyčajným vyhláseniam spotrebiteľa sú pripojené dôkazy, a jednak neukladá veriteľovi povinnosť systematicky overovať pravosť informácií poskytnutých spotrebiteľom.

O štvrtej otázke

40 Svojou štvrtou otázkou, ktorá obsahuje dve časti, sa vnútroštátny súd v podstate pýta po prvé, či sa má článok 5 ods. 6 smernice 2008/48 vykladať v tom zmysle, že veriteľ splnil svoju povinnosť poskytnúť spotrebiteľovi primerané vysvetlenie len vtedy, ak predtým overil jeho finančnú situáciu a jeho potreby. Po druhé sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má toto ustanovenie vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby primerané vysvetlenie poskytnuté spotrebiteľovi vyplývalo len zo zmluvných informácií uvedených v zmluve o úvere, bez vyhotovenia osobitného dokumentu.

41 Pokiaľ ide o prvú časť tejto otázky, z článku 5 ods. 6 smernice 2008/48 a jej odôvodnenia 27 vyplýva, že bez ohľadu na predzmluvné informácie, ktoré musia byť v zmysle článku 5 ods. 1 tejto smernice poskytnuté, môže mať spotrebiteľ pred uzatvorením zmluvy potrebu ďalšej pomoci, aby sa mohol rozhodnúť, ktorá zmluva o úvere najlepšie vyhovuje jeho potrebám a zodpovedá jeho finančnej situácii. Veriteľ musí poskytnúť spotrebiteľovi primerané a osobné vysvetlenie, aby mohol tento posúdiť, či ponúkaná zmluva o úvere spĺňa jeho potreby a zodpovedá jeho finančnej situácii, a to aj poskytnutím vysvetlení o predzmluvných informáciách, základných vlastností ponúkaných produktov a konkrétneho vplyvu, ktorý môžu mať na jeho situáciu, vrátane dôsledkov neplnenia zmluvy spotrebiteľom.

42 Cieľom tejto povinnosti poskytnúť primerané vysvetlenia je tak umožniť spotrebiteľovi prijať informované rozhodnutie vzhľadom na druh zmluvy o úvere.

43 Naopak, ako bolo uvedené v bode 35 tohto rozsudku, cieľom povinnosti ohodnotiť úverovú bonitu spotrebiteľa podľa článku 8 ods. 1 smernice 2008/48 je posilniť zodpovednosť veriteľa a zabrániť poskytnutiu nebonitného spotrebiteľského úveru.

44 Článok 5 tejto smernice, ako aj jej článok 8 smeruje k ochrane všetkých spotrebiteľov Únie a zabezpečeniu vysokej a rovnocennej úrovne ochrany ich záujmov.

45 Hoci majú tieto dve povinnosti predzmluvný charakter, keďže sa uplatňujú pred uzatvorením zmluvy o úvere, zo znenia ani z cieľov článkov 5 a 8 smernice 2008/48 nevyplýva, že ohodnotenie finančnej situácie a potrieb spotrebiteľa sa musí uskutočniť pred poskytnutím primeraných vysvetlení. V zásade tak medzi týmito dvoma povinnosťami vyplývajúcimi z článkov uvedenej smernice neexistuje vzťah. Veriteľ tak môže spotrebiteľovi poskytnúť vysvetlenia založené len na skutočnostiach, ktoré mu tento predložil, s cieľom poskytnúť mu pomoc pri rozhodnutí vo veci druhu zmluvy o úvere bez toho, aby bol povinný predtým ohodnotiť jeho úverovú bonitu. Veriteľ však musí zohľadniť ohodnotenie úverovej bonity spotrebiteľa v rozsahu, v akom toto ohodnotenie povedie k nevyhnutným zmenám poskytnutých vysvetlení.

46 Pokiaľ ide o druhú časť tejto štvrtej otázky, je potrebné pripomenúť, že z článku 5 ods. 1 smernice 2008/48 vyplýva, že povinnosť informovať uvedená v článku 5 tejto smernice má predzmluvný charakter. Z toho vyplýva, že nemôže byť splnená v okamihu uzatvorenia zmluvy, ale s dostatočným časovým predstihom pred jej podpisom prostredníctvom oboznámenia spotrebiteľa s vysvetleniami uvedenými v článku 5 ods. 6 uvedenej smernice.

- 47 Pokiaľ ide o spôsoby splnenia povinností veriteľa vo veci poskytnutia vysvetlení, odsek 6 článku 5 smernice 2008/48, v rozpore s odsekom 1 tohto článku 5, nespresňuje, akou formou majú byť dlžníkovi poskytnuté primerané vysvetlenia, ktoré upravuje. Zo znenia tohto odseku 6 ani z cieľa, ktorý sleduje, tak nevyplýva, že tieto vysvetlenia musia byť poskytnuté prostredníctvom konkrétneho dokumentu, a nie je vylúčené, že takéto vysvetlenia môže veriteľ poskytnúť spotrebiteľovi ústne v priebehu stretnutia s ním.
- 48 Členské štáty však môžu v zmysle článku 5 ods. 6 druhej vety tejto smernice spresniť povinnosť veriteľa poskytnúť primerané vysvetlenia. Otázka formy, akou majú byť tieto vysvetlenia spotrebiteľovi poskytnuté, tak spadá do pôsobnosti vnútroštátneho právneho poriadku.
- 49 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné na štvrtú otázku odpovedať, že článok 5 ods. 6 smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni, aby veriteľ poskytol spotrebiteľovi primerané vysvetlenia pred ohodnotením jeho finančnej situácie a potrieb, pričom sa ale môže ukázať, že ohodnotenie úverovej bonity spotrebiteľa povedie k ich nevyhnutným zmenám, ktoré musia byť spotrebiteľovi poskytnuté s dostatočným časovým predstihom pred podpisom zmluvy o úvere bez potreby vypracovania konkrétneho dokumentu.

O trovách

- 50 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

- 1. Ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že:**
  - **jednak bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej dôkazné bremeno nesplnenia povinností upravených v článkoch 5 a 8 smernice 2008/48 zaťažuje spotrebiteľa, a**
  - **jednak bránia skutočnosti, aby sa súd z dôvodu štandardného ustanovenia musel domnievať, že spotrebiteľ uznal úplné a správne vykonanie veriteľom jeho predzmluvných povinností, pričom toto ustanovenie má za následok aj prenesenie dôkazného bremena o vykonaní uvedených povinností, ktoré môže narušiť účinnosť práv priznaných smernicou 2008/48.**
- 2. Článok 8 ods. 1 smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že jednak nebráni, aby bolo ohodnotenie úverovej bonity spotrebiteľa uskutočnené len na základe ním predložených informácií za predpokladu, že sú tieto informácie dostatočné a že k obyčajným vyhláseniam spotrebiteľa sú pripojené dôkazy, a jednak neukladá veriteľovi povinnosť systematicky overovať pravosť informácií poskytnutých spotrebiteľom.**
- 3. Článok 5 ods. 6 smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni, aby veriteľ poskytol spotrebiteľovi primerané vysvetlenia pred ohodnotením jeho finančnej situácie a potrieb, pričom sa ale môže ukázať, že ohodnotenie úverovej bonity spotrebiteľa povedie k ich nevyhnutným zmenám, ktoré musia byť spotrebiteľovi poskytnuté s dostatočným časovým predstihom pred podpisom zmluvy o úvere bez potreby vypracovania konkrétneho dokumentu.**

Podpisy